

Przedszkole Publiczne nr 1

ul. Łódzka 10

97-217 Lubochnia

Program preorientacji zawodowej dzieci w wieku przedszkolnym

„Od marzeń do zawodu”

Program opracował zespół w składzie:

Sylvia Półtorak

Ewa Nowakowska

Sylvia Kwiatkowska

Program preorientacji zawodowej w Przedszkolu Publicznym nr 1 w Lubochni zawiera:

Wstęp	
I. Podstawa prawna.....	
II. Założenia ogólne programu preorientacji zawodowej.....	
III. Metody i formy pracy w programie preorientacji zawodowej.....	
IV. Treści programowe z zakresu preorientacji zawodowej.....	
V. Warunki i sposoby realizacji programu preorientacji zawodowej.....	
VI. Sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania.....	
VII. Rekomendacje dotyczące obudowy dydaktycznej programu preorientacji zawodowej....	
VIII. Ewaluacja programu.....	
IX. Załączniki.....	

Wstęp

„Kim będziesz, gdy dorośniesz?” – to pytanie, które pada w rozmowach z dziećmi niemal codziennie. I choć w odpowiedzi usłyszymy często o strażaku, lekarce, weterynarzu czy piosenkarce, nie chodzi tylko o wybór konkretnego zawodu. Chodzi o coś znacznie ważniejszego – o odkrywanie siebie, swoich mocnych stron, pasji i marzeń.

Wiek przedszkolny to najlepszy czas, by zasiał w dziecku ziarenko ciekawości świata ludzi i ich ról społecznych. Poprzez zabawę, obserwację, kontakt z inspirującymi dorosłymi i wspólne działanie – dzieci uczą się rozumieć, czym jest praca, dlaczego ludzie wykonują różne zawody i jak ich codzienne działania wpływają na otaczający nas świat.

W Przedszkolu Publicznym nr 1 w Lubochni stawiamy na rozwój dziecka w sposób holistyczny – wspieramy nie tylko rozwój intelektualny i emocjonalny, ale również kształtujemy podstawy kompetencji przyszłości. Dlatego preorientacja zawodowa jest ważnym elementem naszej codziennej pracy wychowawczo-dydaktycznej, prowadzona w sposób dostosowany do wieku, potrzeb i możliwości naszych podopiecznych.

Program preorientacji zawodowej opiera się na aktualnych wytycznych Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz Rozporządzeniu w sprawie doradztwa zawodowego. Został zaplanowany z myślą o tym, by w sposób naturalny, radosny i ciekawy wprowadzać dzieci w świat wartości pracy, różnorodności zawodów, rozwoju zainteresowań oraz planowania przyszłości. Uwzględnia zarówno działania realizowane w poszczególnych grupach wiekowych, jak i wydarzenia angażujące całą społeczność przedszkola.

Wierzymy, że wspierając dzieci w poznawaniu siebie i świata zawodów już od najmłodszych lat, dajemy im solidny fundament do podejmowania świadomych decyzji w przyszłości. A wszystko to – z uśmiechem, w atmosferze zabawy i z szacunkiem do dziecięcej wrażliwości.

I. Podstawa prawna:

Program został opracowany na podstawie:

- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325),
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej,
- Statutu Przedszkola Publicznego nr 1 w Lubochni.

II. Założenia ogólne programu preorientacji zawodowej.

Cel główny programu:

Stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju dziecka, w tym jego kompetencji poznawczych, emocjonalno-społecznych i komunikacyjnych, poprzez planowe i celowe działania ukierunkowane na poznawanie siebie i świata zawodów. Celem programu jest kształtowanie postaw ciekawości, otwartości i szacunku wobec różnych zawodów oraz wspieranie dzieci w odkrywaniu swoich zainteresowań i mocnych stron.

Cele szczegółowe:

Dla dzieci:

1. **Poznanie różnorodnych zawodów** – dzieci będą miały okazję dowiedzieć się, czym zajmują się przedstawiciele różnych profesji.
2. **Rozwijanie umiejętności społecznych i komunikacyjnych** – poprzez wspólne zabawy, rozmowy, działania w grupie.
3. **Rozbudzanie ciekawości poznawczej i twórczego myślenia** – dzieci będą zachęcane do zadawania pytań, wyrażania opinii, odgrywania ról zawodowych.
4. **Rozpoznawanie i nazywanie własnych zainteresowań i predyspozycji** – w atmosferze akceptacji i wsparcia.
5. **Kształtowanie szacunku do pracy innych osób** – w tym zawodów wykonywanych przez członków rodziny i osoby z otoczenia dziecka.
6. **Uczenie się wartości współpracy, odpowiedzialności, wytrwałości i samodzielności** – poprzez działania zadaniowe i tematyczne.
7. **Budowanie pozytywnej samooceny i poczucia sprawczości** – każde dziecko ma okazję być „ekspertem” i pokazać swoje mocne strony.

Dla nauczycieli:

1. **Planowanie i realizacja działań dydaktyczno-wychowawczych** wspierających rozwój zawodowy dzieci, zgodnie z podstawą programową i rozporządzeniem o doradztwie zawodowym.
2. **Tworzenie środowiska sprzyjającego odkrywaniu przez dzieci własnych zainteresowań i mocnych stron.**
3. **Wspieranie dzieci w rozwijaniu umiejętności miękkich** (współpraca, empatia, komunikacja), niezbędnych w przyszłym życiu zawodowym.
4. **Angażowanie środowiska lokalnego i rodziców** w proces preorientacji zawodowej.
5. **Prowadzenie obserwacji pedagogicznej** i dokumentowanie postępów dzieci w zakresie poznawania świata zawodów.

Dla rodziców:

1. **Podnoszenie świadomości znaczenia wczesnej preorientacji zawodowej** jako elementu wspierającego rozwój dziecka.

2. **Współuczestnictwo w działaniach przedszkolnych** – np. prezentacje zawodów, dni otwarte, wspólne projekty.
3. **Dzielenie się własnym doświadczeniem zawodowym** w kontaktach z dziećmi – jako wzorzec i inspiracja.
4. **Rozwijanie u dzieci poczucia wartości pracy, odpowiedzialności i zaangażowania**, także poprzez wzmacnianie działań przedszkola w domu.
5. **Wspieranie dzieci w odkrywaniu ich pasji i mocnych stron** – poprzez rozmowy, wspólne aktywności, pozytywne wzmacnianie.

Podstawowe założenia programu:

1. **Wiek przedszkolny jako fundament przyszłych decyzji:**
Dzieci w wieku przedszkolnym są naturalnie ciekawe świata, chętne do działania, zabawy i zadawania pytań. Preorientacja zawodowa powinna być odpowiedzią na te potrzeby – inspirująca, radosna, oparta na zabawie i doświadczeniu.
2. **Zabawa jako główna forma aktywności:**
Działania z zakresu preorientacji zawodowej są wprowadzane w sposób naturalny, poprzez zabawy tematyczne, aktywności ruchowe, plastyczne, teatralne, muzyczne oraz zajęcia dydaktyczne dostosowane do możliwości i potrzeb dzieci.
3. **Poznanie zawodów przez działanie i kontakt z ludźmi:**
W programie przewidziano bezpośrednie spotkania z przedstawicielami różnych zawodów (np. zaproszeni goście, wycieczki, prezentacje multimedialne), co pozwala dzieciom na realny kontakt z tematem i wzbudza pozytywne emocje.
4. **Indywidualne podejście do dziecka:**
Program zakłada wspieranie dzieci w odkrywaniu ich zainteresowań, uzdolnień, emocji i cech charakteru. Każde dziecko ma szansę znaleźć przestrzeń do samodzielnej aktywności i wyrażania siebie.
5. **Kształtowanie kompetencji przyszłości:**
Poprzez działania z zakresu preorientacji zawodowej rozwijamy u dzieci kompetencje niezbędne w dorosłym życiu, takie jak: komunikacja, współpraca, samodzielność, odpowiedzialność, wytrwałość, empatia czy kreatywność.
6. **Współpraca z rodzicami i lokalnym środowiskiem:**
Kluczowym elementem programu jest angażowanie rodziców oraz środowiska lokalnego w działania przedszkola – poprzez wspólne inicjatywy, spotkania, akcje, prezentacje zawodów oraz dzielenie się doświadczeniem zawodowym.
7. **Spójność z podstawą programową wychowania przedszkolnego:**
Treści preorientacji zawodowej są zintegrowane z codzienną pracą wychowawczo-dydaktyczną i wpisują się w wymagania ogólne oraz szczegółowe zawarte w podstawie programowej (m.in. poznanie świata społecznego, wyrażanie siebie, rozwój mowy i myślenia, budowanie poczucia sprawczości i wartości).
8. **Kontynuacja i systematyczność:**
Program zakłada realizację działań w ciągu całego roku szkolnego w każdej grupie wiekowej. Treści są dobrane odpowiednio do etapu rozwoju dziecka – od ogólnego poznawania świata zawodów w grupach młodszych po konkretne informacje i działania w grupach starszych.

III. Metody i formy pracy w programie preorientacji zawodowej

Dobór metod pracy

Metody pracy wykorzystywane w realizacji programu preorientacji zawodowej są dostosowane do wieku, możliwości poznawczych, emocjonalnych i społecznych dzieci w wieku przedszkolnym. Ich celem jest:

- rozwijanie ciekawości poznawczej,
- wspieranie ekspresji twórczej,
- budowanie pozytywnego obrazu pracy i różnych zawodów,
- kształtowanie podstawowych kompetencji społecznych i emocjonalnych.

Stosowane metody pracy:

- 1. Metody aktywizujące:**
 - burza mózgów,
 - drama (odgrywanie ról),
 - gry dydaktyczne (planszowe, ruchowe, memory tematyczne),
 - inscenizacje i scenki sytuacyjne związane z zawodami,
 - zabawy konstrukcyjne (np. budowanie miejsca pracy z klocków).
- 2. Metody słowne:**
 - rozmowy kierowane na temat pracy, zawodów i zainteresowań dzieci,
 - opowiadania i bajki tematyczne (np. o bohaterach wykonujących różne zawody),
 - zagadki słowne i obrazkowe,
 - opis ilustracji i zdjęć przedstawiających różne zawody.
- 3. Metody oglądowe:**
 - pokazy przedmiotów związanych z pracą w różnych zawodach,
 - filmy edukacyjne i animacje (np. z cyklu „Kici Kocia poznaje zawody”, „Mądre bajki z morałem”),
 - ilustracje, fotografie, plansze edukacyjne,
 - prezentacje multimedialne i prezentacje zawodów przez rodziców.
- 4. Metody praktyczne:**
 - działania plastyczne (rysunki, kolaże, plakaty, prace tematyczne),
 - zabawy manipulacyjne z rekwizytami charakterystycznymi dla danego zawodu (np. stetoskop, hełm budowlany, fartuch lekarski),
 - zajęcia tematyczne z udziałem zaproszonych gości wykonujących różne zawody.

Formy organizacyjne pracy:

- 1. Praca z całą grupą**
 - wprowadzanie pojęć, rozmowy, wspólne zabawy i oglądanie prezentacji/filmów, spotkania z gośćmi.
- 2. Praca w małych zespołach**
 - gry i zabawy dydaktyczne, prace plastyczne, zadania rozwijające współpracę i kreatywność.

3. **Praca indywidualna**

– wypowiedzi dzieci na temat marzeń zawodowych, tworzenie prac plastycznych „Kim chcę zostać”, rozmowy z nauczycielem.

Formy specjalne (okazjonalne):

- **Dni tematyczne i święta zawodowe** (np. Dzień Strażaka, Dzień Piekarza, Tydzień z zawodem),
- **Spotkania z przedstawicielami zawodów** (rodzice, lokalna społeczność – strażacy, policjanci, pielęgniarki, rolnicy),
- **Wycieczki edukacyjne** (np. do remizy, biblioteki, sklepu, zakładu fryzjerskiego),
- **Akcje przedszkolne** – np. „Mali Reporterzy”, „Mój tata/mama w pracy”, „Galeria zawodów”.

Dostosowanie metod do wieku:

- **Grupy 3-latków** – metody zabawowe, sensoryczne, działania plastyczne i słuchowe.
- **Grupy 4-latków** – inscenizacje, obserwacja, prace tematyczne, zabawy konstrukcyjne.
- **Grupy 5-latków** – bardziej rozbudowane działania badawcze, eksploracyjne, prezentacje zawodów.
- **Grupy 6-latków** – pogłębianie wiedzy o zawodach, refleksja, tworzenie mini projektów, elementy myślenia przyczynowo-skutkowego.

IV. Treści programowe z zakresu preorientacji zawodowej

GRUPA 3-LATKÓW

Treści programowe:

- Rozwijanie zainteresowania światem dorosłych i ich pracą.
- Poznawanie przedmiotów pracy dorosłych.
- Kształtowanie poczucia przynależności do grupy.
- Wdrażanie do wyrażania emocji i potrzeb w relacjach społecznych.

Sposoby realizacji:

- Zabawy tematyczne: „W sklepie”, „W kuchni”, „U lekarza”, „Straż pożarna”.
- Kąciki tematyczne w sali z rekwizytami zawodowymi (telefon, kasa, stetoskop, czapka kucharza itp.).
- Czytanie książek i opowiadań związanych z zawodami (np. seria „Mądra Mysz”).
- Zabawy paluszkowe i rymowanki o zawodach.
- Udział w spacerach tematycznych, np. do sklepu, piekarni, biblioteki.

GRUPA 4-LATKÓW

Treści programowe:

- Poznawanie podstawowych zawodów i ich roli w społeczeństwie.
- Rozwijanie umiejętności współpracy i komunikacji.
- Kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy.
- Wzbogacanie słownictwa związanego z zawodami.

Sposoby realizacji:

- Prowadzenie cyklu zajęć „Kim będę, gdy dorosnę?”
- Organizacja dnia zawodów – dzieci przebijają się za przedstawicieli różnych profesji.
- Praca z ilustracjami, filmikami edukacyjnymi (np. z kanału Lulek.tv, EduKredka).
- Wykonywanie prac plastycznych przedstawiających zawody.
- Zapraszanie rodziców do opowiedzenia o swoim zawodzie.

GRUPA 5-LATKÓW

Treści programowe:

- Poszerzanie wiedzy o zawodach, ich narzędziach pracy i miejscu wykonywania.
- Kształtowanie szacunku dla pracy innych osób.
- Rozwijanie zainteresowań i zdolności dziecka.
- Budowanie poczucia własnej wartości.

Sposoby realizacji:

- Projekt „Zawodowy tydzień” – codziennie inny zawód (np. lekarz, listonosz, mechanik, weterynarz, architekt).
- Wycieczki do miejsc pracy (poczta, sklep, remiza, gabinet stomatologiczny).
- Zabawy dydaktyczne: „Po czym poznasz...?”, „Czym się zajmuje...?”.
- Warsztaty z udziałem przedstawicieli zawodów (np. warsztaty z pieczenia chleba z piekarzem).
- Tworzenie grupowych plakatów o zawodach.

GRUPA 6-LATKÓW

Treści programowe:

- Utrwalanie wiedzy o zawodach, środowisku pracy i umiejętnościach potrzebnych w różnych profesjach.

- Wspieranie dzieci w rozpoznawaniu własnych predyspozycji, zainteresowań i talentów.
- Przygotowanie do podejmowania pierwszych świadomych wyborów i planowania.
- Rozwijanie postaw prospołecznych i empatycznych.

Sposoby realizacji:

- Realizacja mini-projektu „Zawodowe marzenia” – dzieci przygotowują prezentacje o wybranym zawodzie.
- Organizacja spotkań z ciekawymi ludźmi (np. ratownik, sportowiec, muzyk, informatyk).
- Gry i quizy multimedialne o zawodach (np. aplikacje edukacyjne na tablicę interaktywną).
- Tworzenie mapy zawodów – łączenie zawodów z miejscem pracy i przedmiotami.
- Rozmowy kierowane na temat marzeń i planów związanych z dorosłością.

Propozycje **akcji ogólnoprzedszkolnych** wspierających realizację programu preorientacji zawodowej w Przedszkolu Publicznym nr 1 w Lubochni. Mają one charakter cykliczny, angażują wszystkie grupy wiekowe i rodziców, oraz wspierają współpracę ze środowiskiem lokalnym.

1. TYDZIEŃ ZAWODÓW – „Zawodowy zawrót głowy”

Termin:

Cel: przybliżenie dzieciom różnorodnych zawodów i roli pracy w życiu człowieka.

Przykładowe działania:

- Każdy dzień tygodnia poświęcony innemu zawodowi (np. poniedziałek – zawody medyczne, wtorek – techniczne, środa – artystyczne...).
- Wystawy tematyczne: „Zgadnij, co to za zawód?”, „Mój ulubiony zawód” (prace plastyczne dzieci).
- Spotkania z przedstawicielami zawodów (rodzice, dziadkowie, lokalni specjaliści).
- Kąciki zawodowe w salach: przedszkolna „apteka”, „salon fryzjerski”, „warsztat samochodowy”, „studio nagraniowe”.
- Mini-pokazy zawodowe (np. pokaz pracy strażaka, kucharza, mechanika, weterynarza).

2. PRZEDSZKOLNE TARGI ZAWODÓW

Termin:

Cel: prezentacja zawodów poprzez interaktywne stoiska edukacyjne.

Przykładowe działania:

- Rodzice prezentują swoje zawody na specjalnie przygotowanych stoiskach (np. narzędzia, stroje, zdjęcia, filmy).

- Możliwość „przymierzenia się” do zawodu: przedszkolaki mogą np. założyć fartuch, użyć bezpiecznych narzędzi.
- Quizy i zagadki zawodowe.
- Dyplomy „Małego Odkrywcy Zawodów” dla każdego dziecka.
- Kącik fotograficzny – zdjęcie dziecka „w zawodzie marzeń”

3. DZIEŃ Z MAMĄ I TATĄ – „Rodzice w akcji”

Termin:

Cel: budowanie więzi przedszkole–dom, poznanie pracy zawodowej rodziców.

Przykładowe działania:

- Rodzice przychodzą do przedszkola i prezentują swój zawód w formie zajęć warsztatowych.
- Przykłady: mama kosmetyczka robi pokaz pielęgnacji dłoni; tata policjant pokazuje odblaski i opowiada o bezpieczeństwie.
- Wspólne wykonanie zadania związanego z zawodem – np. budowanie domku z kartonów (z zawodem budowlanca), pieczenie ciasteczek (cukiernik), projektowanie logo (grafik).

4. MÓJ ZAWÓD MARZEŃ – OGÓLNOPRZEDSZKOLNA WYSTAWA PRAC

Termin:

Cel: wyrażenie marzeń dzieci dotyczących przyszłości zawodowej poprzez sztukę.

Przykładowe działania:

- Wykonywanie prac plastycznych: „Kim będę, gdy dorosnę?”
- Ekspozycja prac na przedszkolnym korytarzu z opisami.
- Głosowanie na „Najbardziej kreatywne przedstawienie zawodu” – wybierane przez inne grupy.
- Dyplomy dla wszystkich dzieci i pamiątkowe zdjęcia.

5. KOLOROWY DZIEŃ ZAWODÓW – BAL W PRZEBRANIACH

Termin:

Cel: rozwijanie wyobraźni, integracja grup, podkreślenie prawa dziecka do marzeń i przyszłości.

Przykładowe działania:

- Bal przebierańców – dzieci przychodzą ubrane za przedstawicieli wybranego zawodu.
- Prezentacje dzieci: „Jestem pielęgniarką, pomagam chorym”, „Jestem piłkarzem, gram w drużynę” itp.
- Zabawy integracyjne, tańce, zagadki o zawodach.
- Fotobudka z rekwizytami zawodowymi.

6. PRZEDSZKOLE POZNAJE ŚWIAT – PROJEKT MIĘDZYGUPPOWY

Termin: całoroczny / cykliczny

Cel: stopniowe odkrywanie różnych dziedzin życia i zawodów z nimi związanych.

Przykładowe działania:

- Projekt zakłada, że każda grupa wiekowa w określonym miesiącu poznaje inną dziedzinę (np. „Świat zdrowia”, „Świat budowy”, „Świat sztuki”, „Świat transportu”).
- Zajęcia tematyczne, kąciaki, eksperymenty, wycieczki, spotkania z gośćmi.
- Na zakończenie każda grupa przygotowuje mini-wystąpienie lub prezentację dla innych dzieci.

V. Warunki i sposoby realizacji programu preorientacji zawodowej

1. Kadra pedagogiczna

Realizacja programu preorientacji zawodowej oparta jest na zaangażowaniu i kompetencjach nauczycieli wychowania przedszkolnego oraz specjalistów (pedagog, psycholog, logopeda).

Kadra:

- posiada wiedzę na temat rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym,
- potrafi rozbudzać ciekawość poznawczą i inspirować dzieci do poszukiwania informacji,
- jest przeszkolona w zakresie podstaw doradztwa zawodowego na poziomie preorientacji.

2. Organizacja zajęć

Zadania z zakresu preorientacji zawodowej są realizowane:

- **w sposób zintegrowany z codzienną pracą dydaktyczno-wychowawczą** (zabawy tematyczne, opowiadania, projekty, zajęcia plastyczne),
- **podczas zajęć kierowanych i swobodnych,**
- **okazjonalnie – w ramach projektów przedszkolnych, wydarzeń tematycznych i spotkań z gośćmi.**

3. Warunki lokalowe i wyposażenie

Przedszkole zapewnia warunki sprzyjające realizacji programu:

- bezpieczne, kolorowe sale dostosowane do wieku dzieci,
- dostęp do pomocy dydaktycznych (książki, plansze, rekwizyty zawodowe, filmy edukacyjne),
- sprzęt multimedialny (projektor, tablica interaktywna) umożliwiający prezentacje zawodów i animacji.

4. Współpraca ze środowiskiem lokalnym

Efektywna realizacja programu zakłada aktywną współpracę:

- z **rodzicami** – udział w zajęciach, prezentacja własnych zawodów, wsparcie projektów,
- z **lokalnymi instytucjami** – Gminne Centrum Kultury, biblioteka, OSP, policja, przychodnia zdrowia, lokalne zakłady usługowe i produkcyjne,
- z **instytucjami wspierającymi edukację zawodową** – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, doradcy zawodowi, organizacje pozarządowe (np. fundacje wspierające edukację).

5. Formy dokumentowania realizacji programu

- zapisy w dziennikach zajęć,
- dokumentacja fotograficzna wydarzeń i spotkań,
- galerie prac dzieci,
- kronika przedszkolna,
- zapisy w sprawozdaniach półrocznych i rocznych wychowawców poszczególnych grup.

6. Wsparcie metodyczne i szkoleniowe

Przedszkole zapewnia:

- udział nauczycieli w szkoleniach i warsztatach z zakresu doradztwa zawodowego,
- współpracę z doradcami zawodowymi i psychologami w zakresie planowania działań,
- możliwość korzystania z materiałów dydaktycznych MEN, ORE, fundacji i portali edukacyjnych.

VI. Sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania

Realizacja celów programu preorientacji zawodowej w przedszkolu odbywa się w sposób zintegrowany z codzienną pracą dydaktyczno-wychowawczą, z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych dzieci w wieku przedszkolnym, poprzez następujące działania:

1. Osiąganie celów wobec dzieci

Cele ogólne: rozwijanie zainteresowań, postaw poznawczych, umiejętności społecznych i emocjonalnych

Sposoby realizacji:

- wprowadzanie tematów zawodów w trakcie zajęć dydaktycznych: opowiadań, bajek, piosenek, filmów edukacyjnych;
- zabawy tematyczne i dramowe „w lekarza”, „w strażaka”, „w sklep” – odgrywanie ról zawodowych;
- organizacja kądek zawodowych z rekwizytami i strojami (kucharz, lekarz, mechanik, fryzjer itp.);
- projekty badawcze: „Kim chciałbym być?”, „Jak wygląda praca listonosza?”, „Kto pracuje w przychodni?”;
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów – prezentacje na żywo, zadawanie pytań, aktywne uczestnictwo dzieci;
- wycieczki tematyczne: do biblioteki, piekarni, jednostki OSP, poczty, gabinetu weterynaryjnego;
- prace plastyczne, techniczne i konstrukcyjne inspirowane zawodami (np. tworzenie narzędzi pracy, projektowanie mundurów, rysowanie stanowisk pracy);
- wykorzystywanie zabaw sensorycznych i manipulacyjnych jako formy poznania różnych aktywności zawodowych.

2. Osiąganie celów wobec nauczycieli

Cele ogólne: rozwijanie kompetencji pedagogicznych i metodycznych w zakresie wspierania orientacji zawodowej dzieci

Sposoby realizacji:

- udział w szkoleniach i warsztatach doskonalących z zakresu preorientacji zawodowej;
- współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz specjalistami w zakresie edukacji zawodowej;
- planowanie zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem nowoczesnych metod aktywizujących;
- wymiana doświadczeń w zespołach samokształceniowych i radach pedagogicznych;
- tworzenie bazy pomocy dydaktycznych oraz materiałów multimedialnych dotyczących zawodów.

3. Osiąganie celów wobec rodziców

Cele ogólne: wspieranie świadomego uczestnictwa rodziców w procesie rozwijania zainteresowań zawodowych dzieci

Sposoby realizacji:

- angażowanie rodziców w działania przedszkolne: prezentacje zawodów, udostępnianie strojów, narzędzi, materiałów;
- organizowanie wspólnych spotkań i warsztatów rodzinnych: „Zawody moich rodziców”, „Zabawa w zawód”;
- przekazywanie informacji na temat rozwoju zainteresowań dzieci i ich potencjału podczas zebrań i rozmów indywidualnych;
- współorganizacja wydarzeń i projektów tematycznych w przedszkolu.

Dzięki tak zaplanowanym i różnorodnym sposobom osiągania celów wychowania i kształcenia, program umożliwia przedszkolakom wszechstronny rozwój oraz pierwsze świadome kroki w poznawaniu świata zawodów, zgodnie z ich możliwościami i zainteresowaniami.

VII. Rekomendacje dotyczące obudowy dydaktycznej programu preorientacji zawodowej

Aby skutecznie realizować program preorientacji zawodowej, niezbędne jest zapewnienie odpowiedniego zaplecza dydaktycznego, które umożliwi nauczycielom prowadzenie angażujących, atrakcyjnych i dostosowanych do wieku dzieci działań edukacyjnych. Poniższe rekomendacje mają na celu wspomóc nauczycieli w tworzeniu inspirującego środowiska sprzyjającego poznawaniu świata zawodów.

1. Zestawy tematyczne i kąciaki zawodowe

- Stworzenie stałych lub mobilnych **kąciaków zawodowych** w salach dydaktycznych (np. „Kącik lekarza”, „Kącik fryzjera”, „Kącik strażaka”).
- Zakup lub wykonanie we własnym zakresie **strojów, rekwizytów i narzędzi** związanych z zawodami (czepki pielęgniarские, fartuchy kucharskie, stetoskopy, kaski budowlane, kierownice, itp.).
- Regularna **rotacja tematyczna kąciaków**, zgodna z planem rocznym, aby dzieci miały szansę poznawać różnorodne zawody.

2. Pomoc dydaktyczna drukowana i multimedialna

- Zgromadzenie materiałów takich jak:
 - **plansze i plakaty edukacyjne** z ilustracjami zawodów;
 - **karty pracy, kolorowanki, wycinanki** przedstawiające przedstawicieli zawodów, narzędzia pracy itp.;
 - **książki i bajki edukacyjne** o zawodach (np. „Basia u fryzjera”, „Kicia Kocia poznaje zawody”, seria „Zawodowy zawrót głowy”).
- Wykorzystanie **tabletów i tablic interaktywnych** do prezentacji krótkich filmów edukacyjnych (np. z serii „Mądra Zebra”, „Lulek.tv”, „Przedszkolaki poznają zawody”).

3. Zasoby online i gotowe scenariusze

- Korzystanie z dostępnych portali edukacyjnych, takich jak:
 - <https://bliżejprzedszkola.pl> – gotowe scenariusze i karty pracy,

- <https://printoteka.pl> – materiały do druku o zawodach,
- <https://panimonia.pl> – bajki i pomoce multimedialne,
- **YouTube** – kanały edukacyjne: Lulek.tv, Bajanki, MiniMini+.

4. Materiały do zabaw i aktywności sensoryczno-motorycznych

- Zestawy **tematycznych puzzli, memory, domino** dotyczących zawodów.
- Układanki i gry planszowe: „Zgadnij kto to – zawody”, „Kim zostanę?”, „Mały lekarz”.
- Przygotowanie **zabaw sensorycznych** (np. „warsztat budowlany z piaskiem kinetycznym”, „kuchnia z masą solną” itp.).

5. Współpraca z instytucjami i osobami z zewnątrz

- Zaproszenia gości do przedszkola: rodziców, dziadków, lokalnych przedstawicieli zawodów.
- Organizowanie **wycieczek edukacyjnych** (OSP, poczta, sklep, piekarnia, biblioteka, przychodnia, gospodarstwo rolne itp.).
- Współpraca z lokalnymi instytucjami: GCK, GOPS, policja, służba zdrowia, Urząd Gminy.

6. Autorskie pomoce i projekty tworzone przez dzieci i nauczycieli

- Tworzenie przedszkolnych **albumów o zawodach** z pracami dzieci i zdjęciami z wydarzeń.
- Organizacja wewnętrznych **projektów edukacyjnych i wystaw** (np. „Zawody moich marzeń”, „Mama i tata w pracy”).

Dobrze dobrana i różnorodna obudowa dydaktyczna umożliwia dzieciom nie tylko poznawanie zawodów, ale również rozwijanie wyobraźni, empatii, kompetencji społecznych i językowych, a także umiejętności poznawczych poprzez aktywne i radosne działanie.

VIII. Ewaluacja programu.

SPOSÓB DOKUMENTOWANIA REALIZACJI PROGRAMU

Dokumentowanie realizacji programu preorientacji zawodowej powinno mieć charakter systematyczny i zróżnicowany, dostosowany do wieku dzieci i form działań. Dokumentacja powinna być prowadzona przez nauczycieli poszczególnych grup oraz koordynatora programu.

1. Plany miesięczne / tygodniowe

W planach dydaktyczno-wychowawczych nauczycieli należy uwzględniać działania związane z preorientacją zawodową, m.in.:

- tematy zajęć edukacyjnych dotyczących pracy i zawodów,
- zajęcia tematyczne, warsztaty, zabawy dydaktyczne,

- działania projektowe i wycieczki.

Forma dokumentacji:

- zapis w miesięcznych planach pracy (np. temat kompleksowy: „Poznajemy zawody”, „Kim będę, gdy dorosnę?”),
- zaznaczenie celów ogólnych i operacyjnych realizujących założenia programu,
- odnotowanie wykorzystanych materiałów edukacyjnych (np. plansze, filmy, książki, gry tematyczne).

2. Karty obserwacji dzieci

Nauczyciele mogą prowadzić **obserwację zainteresowań dzieci** w zakresie poznawanych zawodów, talentów i predyspozycji.

Forma dokumentacji:

- indywidualne notatki o zainteresowaniach dziecka podczas zajęć/zabaw,
- arkusze obserwacji kompetencji społecznych i poznawczych,
- karta: „Moje marzenia zawodowe” (wypełniana raz w roku – forma rysunku, wypowiedzi ustnej lub opisu).

3. Kronika przedszkola i dokumentacja fotograficzna

Dla celów promocyjnych i archiwalnych należy prowadzić:

- dokumentację fotograficzną wydarzeń, zajęć, wycieczek i spotkań,
- opis działań w kronice przedszkolnej (tradycyjnej lub elektronicznej),
- publikacje na stronie internetowej przedszkola (za zgodą rodziców).

4. Ankiety i rozmowy z rodzicami

Dla poszerzenia wiedzy o zainteresowaniach dzieci i zaangażowania rodziców w program, można prowadzić:

- **ankiety dla rodziców** (np. „Zawód mojego dziecka – kim chciałby być?”),
- rozmowy indywidualne podczas zebrań lub konsultacji,
- zgłoszenia chęci udziału rodziców w działaniach (np. odwiedziny w grupie).

SPOSÓB EWALUACJI PROGRAMU

Ewaluacja programu preorientacji zawodowej pełni kluczową rolę w ocenie skuteczności podejmowanych działań, umożliwia refleksję nad ich przebiegiem, a także formułowanie wniosków służących doskonaleniu przyszłych działań.

Cele ewaluacji

- Sprawdzenie, w jakim stopniu zrealizowano założone cele programu.
- Ocena zaangażowania dzieci, nauczycieli i rodziców.
- Pozyskanie informacji zwrotnych na temat atrakcyjności i skuteczności zastosowanych metod.
- Diagnoza zainteresowań i predyspozycji dzieci w zakresie tematyki zawodowej.
- Wskazanie kierunków rozwoju programu na kolejny rok szkolny.

Narzędzia i metody ewaluacji

Dla nauczycieli

- **Arkusze samooceny realizacji programu** – zawiera pytania dot. form, treści, zaangażowania grupy, napotkanych trudności, wniosków.

Dla dzieci (w formie dostosowanej do wieku)

- **Rozmowy kierowane w kręgu** – np. „Czego dowiedziałem się o zawodach?”, „Który zawód najbardziej mnie zaintrygował?”
- **Rysunki tematyczne** – np. „Kim chcę zostać, gdy dorosnę?”, „Zawód, który mnie interesuje”.
- **Udział w quizach, zabawach dydaktycznych i scenkach zawodowych** – jako forma obserwacji kompetencji społecznych i poznawczych.

Dla rodziców

- **Krótki ankieta podsumowująca (forma papierowa lub online):**
 - Czy dziecko opowiadało w domu o zawodach?
 - Czy program wpłynął na rozmowy w rodzinie o przyszłości dziecka?
 - Czy rodzice chcieliby ponownie zaangażować się w działania (np. jako goście, przewodnicy wycieczek)?

Czas ewaluacji

- **Ewaluacja cząstkowa** – po I półroczu (styczeń), w formie podsumowania wewnątrzgrupowego.
- **Ewaluacja końcowa** – do 15 czerwca każdego roku szkolnego – z wykorzystaniem wszystkich narzędzi i podsumowaniem działań celem aktualizacji programu w kolejnym roku szkolnym z uwzględnieniem wniosków i rekomendacji.

IX. Załączniki

1. Arkusz ewaluacyjny dla nauczyciela

Program preorientacji zawodowej – ewaluacja wewnętrzna

Grupa:

Nauczyciel:

Okres ewaluacji: I / II półrocze (zakreśl)

1. Jakie treści programowe udało się zrealizować?

.....
.....

2. Jakie formy pracy cieszyły się największym zainteresowaniem dzieci?

.....

3. Jakie trudności pojawiły się w realizacji programu?

.....

4. W jaki sposób reagowali rodzice/opiekunowie na tematykę zawodową?

.....

5. Jakie widzisz efekty realizacji programu u dzieci (postawy, zainteresowania, wiedza)?

.....

6. Wnioski i sugestie na przyszłość:

.....

2. Arkusz ewaluacyjny dla dziecka

(do wykorzystania w formie rozmowy, zabawy lub rysunku)

Wariant 1 – dla dzieci 3–4-letnich:

 Zachęć dziecko do narysowania: „Kim chciałbym zostać, gdy dorosnę”

 Podpis nauczyciela:

 Data:

Wariant 2 – dla dzieci 5–6-letnich:

Rozmowa kierowana (zanotuj wypowiedzi dziecka):

1. Jakie zawody poznaliśmy w przedszkolu?

.....

2. Co najbardziej Ci się podobało?

.....

3. Kim chciałbyś/chciałabyś być w przyszłości?

.....

4. Dlaczego?

.....

3. Ankieta ewaluacyjna dla rodziców (papierowa lub online)

Szanowni Państwo,

prosimy o krótką, anonimową opinię na temat realizowanego w przedszkolu programu preorientacji zawodowej.

1. Czy dziecko opowiadało w domu o zawodach poznanych w przedszkolu?

☐ Tak

☐ Nie

☐ Czasami

2. Czy tematyka zawodowa wzbudziła zainteresowanie dziecka?

☐ Zdecydowanie tak

☐ Raczej tak

☐ Raczej nie

☐ Zdecydowanie nie

3. Czy rozmowy o zawodach były okazją do wspólnych rozmów w domu o przyszłości dziecka?

☐ Tak

☐ Nie

☐ Trudno powiedzieć

4. Czy chcieliby Państwo zaangażować się w przyszłości (np. poprzez prezentację swojego zawodu)?

☐ Tak

☐ Nie

☐ Może

5. Inne sugestie lub opinie:

.....